

www.bastinaobjave.com

IMAM MUHAMMED DŽEVAD, mir neka je na nj!

- Blagoslovljeno i sretno rođenje
- Imam dječak
- Poraz vrhovnog kadije
- Krivotvoritelji hadisa su poniženi
- Mreža zastupnika
- Intelektualna škola Imama Dževada

Kratak osvrt na biografiju Imama Dževada, mir neka je na nj

Deveti Imam, čije ime bijaše Muhammed, a znan je i kao Ebu Džafer i po nadimcima Taki i Dževad, rođen je u ramazanu 195. godine po Hidžri u Medini. Njegova majka Sebika, koja je porijeklom iz obitelji Poslanikove žene Koptkinje Marije, po svom izvanrednom moralu važila je za najbolju ženu svoga vremena, te je tako Imam Rida, mir neka je na nj, spominje kao čistu i čestitu gospođu, ukrašenu vrlinama.

Na dan kad je umro njegov poštovani otac, Imam Dževad, mir neka je na nj, imao je tek osam godina, a šehidom je postao u dobi od dvadeset i pet godina. Sahranjen je na mezaristanu Kurejš u Bagdadu, uz kabur svoga djeda Muse ibn Džafera, mir neka je na nj.

Halife Imamovi savremenici

Tokom perioda svoga imamata, deveti Imam je bio savremenik dvojice abasidskih halifa: Memuna (193-218. h.g.) i Mutesima (218-227. h.g.). Obojica su ga pod prisilom doveli iz Medine u Bagdad, te su, na isti način kako je Memun postupio sa Imamom Ridom, držali Imama u prijestonici kako bi kontrolirali njegovo djelovanje.

Blagoslovljeno i sretno čedo

U porodici Imama Ride, mir neka je na nj, i među šiijama o hazreti Dževadu, mir neka je na nj, govorilo se kao o blagoslovljenom i sretnom čedu. Tako Ebu Jahja Sanati kaže: "Jednom prilikom bio sam kod Imama Ride, mir neka je na nj, kad donesoše njegovog sina Ebu Džafera, koji tad bijaše djetesce. Imam tad kaza: 'Ovo je čedo od koga beričetnije za naše sljedbenike nije rođeno.'"

Izgleda da je Imam u različitim prilikama tako govorio o svome sinu, i to je među sljedbenicima i drugovima Imama Ride, mir neka je na nj, bilo dobro poznato. Dvojica njegovih sljedbenika, Ibn Asbat i Ubbad ibn Ismail, kažu: "Bili smo kod Imama Ride, mir neka je na nj, kad donesoše Ebu Džafera. Upitismo: 'Je li to ono blagoslovljeno i beričetno čedo?', a on reče: 'Da, to je upravo ono čedo od koga beričetnije po islam nije rođeno.'"

Ebu Jahja Sanati ponovo priča: “U Mekki dođoh kod Imama Ride, mir neka je na nj, i vidjeh kako Imam guli bananu i daje je svome sinu Ebu Džaferu. Upitah: ‘Je li to ono blagoslovljeno i beričetno čedo?’, a on reče: ‘Da, to je čedo kakvo još nije rođeno u islamu i od njega nema beričetnijeg za naše šiije.’”

Možda neko pomisli kako ovo znači da je Imam Dževad bio od veće koristi za sljedbenike Ehli-bejta od svih prethodnih imama, ali to nije tačno. Analiza ovog pitanja i historijskih vrela i svjedočanstava pokazuje nam da se ovim hadisom izgleda željelo reći da je hazreti Dževad rođen u uvjetima koji su značili posebno dobro i blagodat po šiije. Naime, doba Imama Ride, mir neka je na nj, bio je zbilja osobeno vrijeme i Imam je u pogledu određivanja svog nasljednika odnosno imenovanja narednog imama bio suočen s problemima kakvi nisu postojali u doba prethodnih imama. Odnosno, s jedne strane, nakon šehadeta Imama Kazima, mir neka je na nj, skupina onih koji su poznati kao vakfije, vođeni materijalnim interesima, poricali su imamat hazreti Ride, mir neka je na nj, dok, s druge strane, Imam Rida do svoje četrdeset i sedme godine nije imao muškog potomka. S obzirom da je u Poslanikovom hadisu kazano da je imama dvanaest i da su iz potomstva Imama Huseina, nemanje muškog potomka dovodilo je u pitanje imamat hazreti Ride i nastavak imamske loze. Koristeći se činjenicom da hazreti Rida, mir neka je na nj, nije dotad imao sina, vakfije su poricali njegov imamat.

Svjedočanstvo da je bilo tako jeste i protest Huseina ibn Kijame Vasitija kod osmog Imama u vezi s ovim. Ibn Kijama bio je jedan od prvaka vakfija, i u svome pismu Imamu Ridi, mir neka je na nj, on ga optužuje da je bez potomstva i kaže: “Kako možeš biti Imam, a nemaš sina?” Imam mu u odgovoru piše: “Kako možeš znati da neću imati sina? Tako mi Boga, za nekoliko dana Allah će mi pokloniti sina koji će razdijeliti istinu od zablude.”

Nije to bio jedini prigovor ove vrste, nego su Husein ibn Kijama i ostali prvaci vakfija ovakve prigovore ponavljali u različitim prilikama i situacijama, a Imam Rida, mir neka je na nj, odbacivao je i nijekao takav njihov argument, sve dok rođenjem hazreti Dževada naposljetku ove otrovne objede nisu okončane. Pozicija Imama i njegovih sljedbenika, koja je dotad bila nepovoljna, tako je osnažena i autoritet šiizma je porastao.

Ipak, smutnja vakfija i neprijatelja obitelji imamata išla je dotle da su čak i nakon rođenja hazreti Dževada, dakle onda kad su ostali bez svoga najjačeg oružja, oni – svakako iz svoje zlobe, zavisti i bespomoćnosti – u svojim objedama otišli tako daleko da su tvrdili kako hazreti Dževad nije sin Alija ibn Muse!!! Oni su sa ovim neljudskim, i islamu tako stranim, uvredama nastojali zavesti narod, no kao dokaz nisu mogli naći ništa osim različite puti između oca i sina (!), budući da je hazreti Dževad bio crnomanjast, te su ovi prigovarali kako još nije bilo imama tamnije puti. Osmi Imam je tvrdio kako se nesumnjivo radi o njegovom sinu, ali vakfije su govorili: “Poslanik je prihvatao presudu stručnjaka za usporedbu likova¹, pa pozovimo njih.” Imam, pred njihovim navaljivanjem, reče: “Pozovite ih onda, mada se ja ne upuštam u takve stvari. Međutim, nemojte im reći zašto ih zovete.”

Jednog dana, prema prethodnom dogovoru, sva braća i sestre hazreti Ride, mir neka je na nj, okupili su se u vrtu, a sam Imam, odjeven u grubu vunenu odjeću i s kapom na glavi, ašovom je kopao u vrtu ne obraćajući pažnju na prisutne, tako da bi posmatrač zaključio kako se radi o nekom vrtlaru. Tad hazreti Dževad, mir neka je na nj, zatraži od stručnjaka za utvrđivanje srodstva na osnovu sličnosti da među okupljenima prepoznaju njegovog oca. Oni jednoglasno

¹ Oni na koje se ovdje misli pod perzijskim izrazom *ghiyafeshenasan* jesu ustvari osobe koje su se bavile dokazivanjem porijekla na osnovu fizičkih sličnosti između oca i sina (nešto slično savremenoj fiziognomiji). Ovakve osobe i njihov zanat kod Arapa su uživale veliki ugled. Šiitska ulema ovakvu praksu, bavljenje i zarađivanje njome smatra haramom. Ustvari, jedan dio uleme svaku vezu sa ovim smatra haramom, dok dio uleme ovu vještinu smatra haramom ukoliko onaj ko se njome bavi tvrdi kako su njegovi zaključci sasvim sigurno tačni i nepobitni. Tako ni Imam Rida, mir neka je na nj, zasigurno nije ovaj metod smatrao validnim, i to što je dopustio da se takve osobe pozove jeste zato što nije imao izbora, ili zato što je znao da će naposljetku objede koje su njegovi oponenti iznosili biti oborene.

zaključiš: “Otac ovog dječaka nije ovdje prisutan. Međutim, ovaj čovjek ovdje je njegov amidža, ovaj drugi je pak amidža prvome, a ova žena je dječakova amidžićna. Ako bi neko ovdje bio dječakov otac, onda je to onaj čovjek koji kopa u vrtu, jer kukovi su im isti.” Tad se Imam Rida pridruži okupljenima, a vještaci uglas rekoše: “Ovaj čovjek je dječakov otac!” Tad Ali ibn Džafer, amidža hazreti Ride, ustade i poljubi hazreti Dževada, pa reče: “Svjedočim pred Bogom da si ti moj Imam!” Tako propade još jedna spletko i potvora neprijatelja imamata kojom su htjeli utrnuti Božije svjetlo.

Imam dječak

S obzirom da je hazreti Dževad, mir neka je na nj, prvi imam koji je imamat preuzeo još kao dječak, prirodno je da se, kad govorimo o njegovom životopisu, nameće pitanje o tome kako je tako mlada osoba mogla preuzeti tako osjetljivu i odgovornu dužnost kakva je imamat odnosno predvođenje muslimana? Da li je uopće moguće da čovjek u tim godinama posjeduje takvu razinu savršenstva da bi mogao biti Poslanikov nasljednik? Da li se kod ranijih ummeta ikada desilo nešto slično?

Odgovarajući na ova pitanja, treba imati na umu sljedeće: Tačno je da period sazrijevanja i punog intelektualnog i fizičkog razvoja čovjeka obično ima određene starosne granice, odnosno obično postoji starosna dob koja se smatra vremenom dosezanja krajnjeg fizičkog i intelektualnog razvitka. Međutim, zašto bi bilo nemoguće da Gospodar Koji sve može i Koji vlada svime, zarad osobitog dobra, učini da neki odabrani robovi Njegovi takvu zrelost steknu brže i ranije. U historiji čovječanstva bilo je osoba koje su predstavljale izuzetak od tih općenitih zakona i koje su, voljom i potporom Stvoritelja svjetova, još u djetinjstvu postajali vođama i predvodnicima svojih naroda. Kako bi bilo jasnije o čemu govorimo, navest ćemo neke primjere tih izuzetnih slučajeva:

1. Časni Kur'an o hazreti Jahji i tome da je on za poslanstvo odabran još u djetinjstvu kaže: *O Jahja, prihvati Knjigu odlučno! – a dadosmo mu mudrost još dok je dječak bio.*² Neki komentatori kažu da se pod izrazom *hukm* ovdje misli na mudrost i učenost, dok drugi kažu da je ovdje riječ o poslanstvu. Potvrda toga jesu i predaje koje srećemo u *Usul-i Kafi* poput one od petog Imama koji izraz *hukm* ovdje tumači kao poslanstvo i kaže: “Nakon Zekerijine smrti njegov sin Jahja naslijedio je od njega Knjigu i mudrost, i zato Svevišnji kaže: O Jahja, prihvati Knjigu (nebesku) odlučno – a dadosmo mu poslanstvo još dok je dječak bio!”
2. Iako je da bi dijete progovorilo obično potrebno da bude staro nekih dvanaest mjeseci, znamo da je hazreti Isa progovorio odmah po rođenju, braneći od potvora svoju majku (koja je, Božijom voljom, zatrudnjela bez muža, te je zato bila izložena uvredama i objedama) i pobijajući optužbe zlonamjernika, a znamo da riječi koje je pritom izgovorio može kazati samo odrastao čovjek. Časni Kur'an ovako prenosi njegove riječi: “Ja sam Allahov rob” – ono (dijete) reče – “meni će On Knjigu dati i vjerovjesnikom me učiniti, i učiniće me, gdje god budem, blagoslovljenim, i narediće mi da dok sam živ molitvu obavljam i milostinju udjeljujem, i da majci svojoj dobar budem, a neće mi dopustiti da budem drzak i nepristojan.”³

² Maryam, 12.

³ Maryam, 30-32.

Dakle, s obzirom na navedeno, zaključujemo da je i prije imama bilo Božijih ljudi koji su se odlikovali ovakvim božanskim darom i da nisu samo naši imami ti kod koji srećemo ovakvu posebnost.

Kazivanja Imama u vezi s ovim pitanjem

Baveći se biografijama naših imama shvatamo da su se oni u svojim vremenima, a posebno u doba Imama Dževada, mir neka je na nj, bavili ovim pitanjem i odgovarali na njega spomenutim argumentima. Primjera radi, pozivamo vas da obratite pažnju na sljedeće tri predaje:

1. Ali ibn Asbat, jedan od drugova Imama Ride i Imama Dževada, priča: “Jedom dođoh kod Imama Dževada pa se tok prilikom zagledah u njegovo lice, sve iz želje da kad se vratim u Egipat što bolje opišem Imama njegovim pristalicama.⁴ Upravo tad Imam Dževad, mir neka je na nj, koji je tad baš čitao neki moj rad, sjede pored mene, pa mi reče: ‘O Ali ibn Asbat, Bog je u pogledu imamata učinio isto što je učinio i u pogledu poslanstva. Svevišnji o hazreti Jahji, mir neka je na nj, kaže: *A dadosmo mu poslanstvo još dok je dječak bio!* A o hazreti Jusufu, mir neka je na nj, kaže: *I kad on stasa, Mi ga mudročću i znanjem obdarismo*⁵ A o hazreti Musi, mir neka je na nj, kaže: *I kad se on opasa snagom i stasa, dadosmo mu mudrost i znanje.*⁶ I tako, kao što je moguće da Allah nekome u četrdesetoj godini daruje znanje i mudrost, također je moguće da mu tu mudrost daruje dok je ovaj još dijete.”
2. Jedan od drugova Imama Ride, mir neka je na nj, kaže: “Bili smo kod Imama Ride u Horasanu. Jedan od prisutnih reče Imamu: ‘O predvodniče moj, ako se – ne dao Bog – vama nešto desi, kome da se okrenemo?’ Imam odgovori: ‘Mome sinu Ebu Džaferu.’ Tad onaj čovjek kaza kako hazreti Dževad, mir neka je na nj, nema dovoljno godina, a Imam Rida, mir neka je na nj, na to reče: ‘Svevišnji je Isu ibn Merjema učinio poslanikom i posjednikom novog vjerozakona kad Isa bijaše mlađi nego Ebu Džafer sada!’”
3. Imam Rida, mir neka je na nj, rekao je Muameru ibn Haladu, jednom od svojih drugova: “Ebu Džafera sam postavio na svoje mjesto i učinio ga mojim nasljednikom. Mi smo obitelj u kojoj naš najmlađi vjerno slijedi našeg najstarijeg.”

U vrtlogu stavova

Ipak, i pored svega kazanog o mogućnosti da se još u ranim godinama stekne veliku Božiju blagodat, problem maloljetništva hazreti Dževada ostao je neriješen ne samo za mnoge obične šiije, već je bio predmetom rasprava i nekih zbilja velikih šiitskih učenjaka. Upravo zato su se nakon šehadeta Imama Ride, mir neka je na nj, odnosno početkom imamata njegovog malodobnog sina hazreti Dževada, šiije, posebno najprostiji šiijski puk, našli u pravom vrtlogu različitih opasnih i novotarskih stavova, tako da je mladost hazreti Dževada postala jedan zbilja krupan problem.

Ibn Rustem Taberi, učenjak iz 4. hidžretskog stoljeća, piše: “Kad njemu (hazreti Dževadu) bijaše šest godina i nekoliko mjeseci, Memun ubi njegovog oca, što kod šiija izazva

⁴ Iz ovih riječi Alija ibn Asbata da se zaključiti da je u ono vrijeme Imam imao sljedbenika i u Egiptu i oni su željeli čuti kako Imam izgleda.

⁵ Yusuf, 22.

⁶ Al-Qasas, 14.

zbunjenost i izgubljenost. Među ljudima se javiše različita mišljenja, smatrali su kako je Ebu Džaferu premalo godina, a šiije u ostalim gradovima bili su zbunjeni.”

Iz ovog razloga šiije su oformili družine koje su se sastajale sa Imamom Dževadom kako bi ispitali i uvjerali se da on posjeduje dovoljno znanje za imamat. Postavljali su mu različita pitanja, a nakon njegovih izričitih i jasnih odgovora, smirili su se i stekli sigurnost i povjerenje.

Historičari u vezi s tim pišu: Kad Imam Rida, mir neka je na nj, 202. godine preseli s ovoga svijeta, Ebu Džaferu bijaše blizu sedam godina, te se zato u Bagdadu i drugim gradovima javiše među ljudima različita mišljenja. Zato se Rejjan ibn Salet, Safvan ibn Jahja, Muhammed ibn Hakim, Abdurrahman ibn Hadždžadž i Junus ibn Abdurrahman, sa još skupinom uglednih i povjerljivih šiija, okupiše u kući Abdurrahman ibn Hadždžadža u dijelu Bagdada poznatom kao Berke Zilzel te su ondje oplakivali Imamovu smrt. Junus im reče: “Prođite se plača i žaljenja, nego pogledajmo ko će preuzeti imamat? Kome da se obraćamo dok ono dijete (Ebu Džafer) ne stasa?” Tad se diže Rejjan ibn Salet, uhvati Junusa za grlo i poče ga daviti i udarati, govoreći: “Zar nam se predstavljaš kao vjernik, a u srcu tajiš sumnju i nevjerovanje?! Ako je Bog njemu odredio imamat, čak da se radi i o novorođenčetu koje se jučer rodilo, on će biti poput starca od stotinu godina! A ako mu od Boga to nije namijenjeno, sve da mu je i stotinu godina bit će poput ostalih ljudi!” Tad i ostali počеше grditi i kuditi Junusa.

Sve to dešavalo se upravo kad se primaklo vrijeme hadža. Osamdeset fakiha i alima iz Bagdada i drugih gradova uputiše se na hadž, s namjerom da se u Medini sastanu s Ebu Džaferom. Kad dođoše u Medinu, u kući Imama Sadika, mir neka je na nj, ne nađoše nikoga te posjedaše na jednu veliku prostirku i odlučiše da čekaju. Tad uđe Abdullah ibn Musa, amidža hazreti Dževada, i pridruži se skupu. Onda jedan od prisutnih reče: “Ovo je sin Poslanika Božijeg, pa ko god ima neko pitanje, neka ga pita.” Nekolicina prisutnih postaviše im pitanja, ali on im pruži netačne odgovore... Šiije se zbuniše i rastužiše, a fakihi se sneveseliše i, spremajući se da odu, rekoše: “Da je Ebu Džafer mogao odgovoriti na naša pitanja, ne bi nam poslao Abdullaha s njegovim neispravnim odgovorima.”

Uto se otvoriše vrata i na skup uđe rob Muvafak i kaza: “Ebu Džafer dolazi!”, pa svi ustadoše, dočekaše ga na nogama i nazvaše mu selam. Imam uđe i sjede, dok su svi prisutni ćutali. Onda počеше postavljati pitanja Imamu, pa kad na sva dobiše jasne i potpune odgovore, obradovaše se, stadoše činiti hajr-dove za Imama i hvaliti ga, te rekoše: “Vaš amidža Abdullah davao nam je takve i takve fetve!” Imam onda reče: “O amidža, šta ćeš sutra kad staneš pred Allaha Svevišnjeg, pa te On upita: Zašto si robovima Mojim davao fetve kad je u ummetu bilo učenijih od tebe?!”

Ishak ibn Ismail, koji je te godine bio skupa s ovom skupinom, priča: “I ja sam sastavio pismo s deset pitanja koja sam kanio postaviti Imamu. U to vrijeme žena mi bijaše trudna, pa rekoh sebi: ‘Ako mi odgovori na pitanja, zamolit ću ga da dovom zamoli Boga da dijete koje moja žena nosi bude sin.’ Kad su ljudi postavljali pitanja Imamu, ustadoh i ja držeći ono pismo u rukama, a kad me Imam ugleda, reče mi: ‘O Ishak, dajte mu ime Ahmed!’ I doista, moja žena uskoro rodi sina i nadismo mu ime Ahmed.”

Ovaj i drugi susreti, rasprave i razgovori sa Imamom Dževadom, mir neka je na nj, ulili su šiijama vjeru i sigurnost u njegov imamat, rastjerali oblake sumnje i nedoumice koji se bijahu nadvili nad njihovim umovima i učinili da zasja jasno sunce istine.

Rasprave Imama Dževada, mir neka je na nj

Iako je, kako je kazano, Imam Dževad prvi Imam koji je imamat preuzeo u djetinjstvu, Imam je vodio neke zbilja izvanredne i čudesne razgovore i rasprave. Takve rasprave vodio je upravo zato što, uslijed njegove mladosti, mnoge šiije nisu bili posve sigurni u njegov imamat

(iako prvaci i učeni među šiijama, držeći se šiitskog nauka, u ovom pogledu nisu imali ni najmanjih sumnji), te su takvi, želeći steći sigurnost i kao neku vrstu ispita, postavljali Imamu razna pitanja.

S druge strane, bilo je to vrijeme kad su muteziliti osnažili, njihovo učenje se sve više širilo i napredovalo, a tadašnja vlast pružala im je podršku, pomažući ih svojim utjecajem i dajući im materijalnu i moralnu potporu. Znamo da se idejna linija mutezilita zasnivala na ekstremnom povjerenju u ograničeni i greškama skloni ljudski um. Muteziliti su vlastiti razum uzimali kao kriterij za sve vjerske propise i naučavanja vjere, te su prihvatili ono što bi razum izričito potvrdio, a odbacivali i kritizirali sve ostalo. Budući da se s dosezanje do stupnja imamata u djetinjstvu za njih, iako naizgled, nije moglo razumski objasniti, bili su spremni postavljati Imamu najteža i najkompliciranija pitanja, nadajući se da će ga tako poraziti u znanstvenim okršajima.

No, kroz sve ove znanstvene rasprave i sučeljavanja, hazreti Dževad (zahvaljujući svjetlu imamskog znanja) svojim izričitim i jasnim odgovorima razbijao je sve sumnje i nedoumice u pogledu svog vođstva, te je nepobitno dokazao svoj imamat i superiornost Imama općenito.

Upravo zato se sličan problem nije javio kad je imamat preuzeo hazreti Hadi (koji je imamat također preuzeo u djetinjstvu), budući da je već svima bilo jasno kako malodobnost ne znači nikakvu zapreku kad se radi o ovakvom Božijem daru.

Rasprava sa Jahjom ibn Aksemom⁷

Kad je Memun stigao iz Tusa u Bagdad, poslao je hazreti Dževadu, mir neka je na nj, pismo u kome ga poziva da dođe u Bagdad. Svakako, kao i u slučaju dovođenja Imama Ride u Tus, ovdje se samo naizgled radilo o pozivu, a ustvari je bilo riječ o prinudnom putovanju.

Uglavnom, Imam se odazvao i, nekoliko dana po dolasku u Bagdad, Memun ga je pozvao na svoj dvor, te mu ponudio ruku svoje kćeri Ummi Fadl. Imam na tu ponudu nije ništa odgovorio, a Memun je njegovu ćutnju protumačio kao znak prihvatanja, te je odlučio da obavi sve pripremne radnje.

Memun je kanio organizirati veliku svadbenu svečanost, no vijest o tome izazva među Abasidima erupciju nezadovoljstva, pa stadoše prigovarati Memunu: “Kakve su sada to ideje?! Sad kad Ali ibn Musa više nije živ i kad je jasno da hilafet ostaje među Abasidima, ti bi opet da ga vratiš Alijevoj porodici?! Znaj da nećemo dopustiti da se to desi! Zar si zaboravio onih nekoliko godina neprijateljstva među nama?!” “O čemu pričate?”, upita Memun, a oni kazaše: “Ovo je još malodoban dječak i on ne može posjedovati znanje i učenost!” Memun im kaza: “Vi ne poznajete tu obitelj; i veliki i mali njihov golemo je obdaren znanjem i učenošću! A ako ne prihvatate to što vam kažem, iskušajte ga. Dovedite učenjaka u koga imate povjerenja, pa neka raspravlja s ovim mladićem. Tad će biti jasno da sam rekao istinu.”

Abasidi među učenjacima odabraše Jahju ibn Aksema (zbog njegove naučne slave), pa Memun upriliči skup na kome će biti provjereno znanje i učenost Imama Dževada. Kad se svi okupiše, Jahja istupi pred Memuna i reče: “Dopuštaš li da ovom mladiću postavim neka pitanja?”, a Memun kaza: “Pitaj njega da ti dopusti.” Jahja tad upita Imama Dževada za dopuštenje, a Imam mu reče: “Pitaj šta god želiš.”

⁷ Jahja je bio jedan od glasovitih učenjaka Memunovog doba, poznat i među elitom i među pukom kao vrstan poznavatelj različitih znanosti. Kao učenjak fikha uživao je izvanrednu slavu, te je Memun, iako je i sam bio veoma učen, toliko poštivao Jahjin naučni stupanj da mu je povjerio vođenje svih državnih poslova i položaj vrhovnog kadije. Jahja je upravljao i administrativnim poslovima te odjelom za brigu o siromasima. Ukratko, pod svojim nadzorom imao je sva pitanja tadašnje prostrane islamske države, a na dvoru je važio za Memunu najbližu osobu.

Jahja tad upita: “Šta kažeš o osobi koja je bila muhrim (odjevena u ihrame radi obavljanja hadža), pa je kao takav lovio i ulovio životinju?”⁸ Imam Dževad, mir neka je na nj, reče: “Da li je ta osoba svoju lovinu ulovila u hilli (izvan granica zabranjenog područja) ili unutar zabranjenog područja? Je li taj čovjek znao da je zabranjeno loviti kad se odjene ihrame ili ne? Da li je namjerno išao u lov ili se radi o stjecaju okolnosti? Da li je to učinio slobodan čovjek ili rob? Radi li se o odrasloj osobi ili djetetu? Da li je njegov ulov kakva pernata životinja ili nešto drugo? Radi li se o sitnoj ili krupnoj divljači? Da li mu je svejedno što je to učinio ili se pokajao zbog svoga djela? Da li je lovio noću ili danju? Da li je ihrame obukao radi hadža ili radi umre?” Jahja se nađe začuđen pred svim tim pod pitanjima koja mu je Imam postavio, pa su se na njegovom licu mogli pročitati znaci slabosti i nemoći, on stade zamuckivati i prisutni shvatiše njegovu slabost pred Imamom.

Memun tad reče: “Hvala Allahu na tome da se desilo upravo ono što sam predviđao!” A onda se okrenu svojim dvorjanima i rodbini, pa im reče: “Jeste li se sada uvjerali u ono što niste htjeli prihvatiti?!”

Fikhski stav o lovu osobe u ihramima u različitim situacijama

Ljudi se onda razidoše i na skupu ne ostade niko osim ljudi iz najbližeg halifinog okruženja. Memun se onda obrati Imamu Dževadu, mir neka je na nj: “Žrtvovao bih se za te, bilo bi dobro da nam kažeš presudu u vezi sa svakim od slučajeva koje si nabrojao, pa da se okoristimo tim znanjem.” Imam Dževad, mir neka je na nj, odgovori: “Svakako. Ako muhrim lovi u hilli (izvan zabranjenog područja) i njegova lovinu bude nešto od krupne peradi, tad je iskupnina za taj prekršaj jedna ovca. Ako je pak lovio u zabranjenom području, iskupnina je dvostruko veća. Ako je izvan zabranjenog područja ulovio nešto od sitne peradi, tad će iskupnina biti janje koje se tek odvojilo od vimena, a ako je to učinjeno unutar zabranjenog područja, tad je iskupnina janje i protuvrijednost ubijene životinje. Ako je izvan zabranjenog područja ubio neku divljač, iskupnina će biti: za divljeg magarca – krava, za noja – kamila, a za srndaća – ovca. Ukoliko se to desilo unutar zabranjenog područja, iskupnina će biti dvostruka. Ukoliko je muhrim učinio djelo zbog koga je dužan zaklati kurban, onda će taj kurban zaklati na Mini ukoliko se nalazi na hadžu, a ako obavlja umru, kurban će zaklati u Mekki. Iskupnina je jednaka za čovjeka koji je znao i za čovjeka koji nije znao propise. Međutim, ukoliko je namjerno postupio ovako, počinio je grijeh, no ako je to učinio slučajno i iz neznanja, na njemu nema grijeha. Slobodan čovjek sam je dužan osigurati svoju iskupninu, a ukoliko se radi o robu, onda je to dužan učiniti njegov vlasnik. Dijete nije dužno dati iskupninu, dok je odrastao obavezan to učiniti. Onaj ko se pokajao zbog svog djela neće imati onosvjetske kazne, dok će onaj ko se nije pokajao biti na onome svijetu kažnjen.”

Poraz vrhovnog kadije

Memun na ovo reče: “Svaka ti čast, o Ebu Džafere! Allah ti svako dobro dao! Sada bi bilo dobro da ti pitaš nešto Jahju ibn Aksema onako kako je on tebe pitao.” Tad Ebu Džaffer, mir neka je na nj, reče Jahji: “Da te pitam?”, a ovaj odgovori: “Kako je tebi volja, žrtvovao bih se za te! Ako budem mogao, odgovorit ću, a ako ne, okoristit ću se tvojim znanjem.”

Onda Ebu Džaffer, mir neka je na nj, upita: “Kaži mi kakav je to slučaj da čovjek u noći pogleda ženu, i taj pogled mu se smatra haramom, a kad svane, ona mu postane halal, ali onda mu u podne opet ona bude haram, da bi mu za ikindiju postala halal, no za akšam mu je

⁸ Lov je jedna od aktivnosti koje su zabranjene čovjeku koji je odjenuo ihrame radi obavljanja hadža ili umre. Propisi i pravila vezani za hadž najkompliciraniji su među fikhskim propisima. Upravo zato se Jahja ibn Aksem opredijelio za pitanja u vezi propisa hadža, misleći da će tako zbuniti Imama i dovesti ga u bezizlaznu poziciju.

ponovo haram, a u vrijeme jacije halal, pa mu je iza ponoći ona iznova haram, ali sa zorom mu postane halal?” Jahja kaza: “Ne, tako mi Boga, ne nalazim odgovora na ovakvo pitanje! Ne shvatam zašto mu sad biva haram, sad halal. Ako nalazite za shodno, poučite nas odogovoru.”

Ebu Džafer, mir neka je na nj, onda kaza: “Radi se o ženi koja je bila robinja nekog čovjeka. Drugi ju je pogledao, i taj pogled mu je bio haram. Ujutro, međutim, on je kupio robinju od njenog vlasnika, i ona mu je postala halal. U podne ju je oslobodio, i time mu je ona postala haram. Za ikindiju se vjenčao s njom, i ona mu je ponovo postala halal. U vrijeme akšama učinio je zihar⁹, i ona mu je opet haram. Za jaciju on daje iskupninu za zihar, i žena mu opet ostaje halal. U noć joj daje razvod, i ona mu time biva haram, ali u zoru poništava tu odluku, i žena mu nanovo biva halal.”

Manifestacije izvanrednog Imamovog znanja Imamova sudska fetva i poraz dvorskih fakiha

Osim rasprava poput one koju smo naprijed naveli, Imam Dževad, mir neka je na nj, i na druge načine je jasno pokazivao koliko su dvorski pravници i sudije slabi i dokazivao je svoju prednost nad njima koja je dolazila iz njegovog imamskog znanja. Na taj način je uvjerenje u princip imamata među pukom dodatno snaženo. Jedan od takvih slučajeva jeste i onaj Imamove fetve u pogledu načina odsjecanja ruke kradljivcu, a radilo se o sljedećem:

Zurkan¹⁰, koji bijaše prisan prijatelj sa Ibn Ebu Davudom¹¹, pripovijeda: “Jednom se Ibn Ebu Davud vrati sa skupa kod Mutesima tužan i neveseo. Upitah ga za razlog, pa mi reče: ‘Danas sam poželio da sam umro prije dvadeset godina!’ ‘Zašto?’, upitah, a on reče: ‘Zbog onoga što mi je na skupu kod Mutesima priredio Ebu Džafer (Imam Dževad)!’ ‘O čemu se radi?’, upitah, pa on ispriča: ‘Neki čovjek priznao je krađu, pa zatraži od halife (Mutesima) da izvrši nad njim Božiji propis i tako ga očisti od grijeha. Halifa sazva sve pravnike, a među njima i Muhammeda ibn Alija (hazreti Dževada), pa nas upita: ‘Odakle (do koga dijela) treba otkinuti ruku kradljivcu?’ Ja odgovorih: ‘Od zgloba šake.’ ‘Koji je dokaz za to?’, upita halifa, pa rekoh: ‘Zato što je u ajetu o tejemumu kazano šta se podrazumijeva pod rukom: ...*onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih pređite*¹², dakle radi se o rukama do članaka.’ Jedna skupina pravnika složi se oko ovoga sa mnom, dok drugi rekoše da lopovu treba otkinuti ruku do lakta, a kad ih Mutesim upita za dokaz, kazaše: ‘U ajetu se u vezi s abdestom kaže: lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite¹³, dakle radi se o ruci do lakta.’

Onda Mutesim upita Muhammeda ibn Alija (Imama Dževada): ‘A kakav je Vaš stav?’ On reče: ‘Oni su dali mišljenje, pa mene poštedi.’ Mutesim je insistirao i zakle ga da kaže svoje stav. Muhammed ibn Ali onda reče: ‘Pošto si me zakleo, reći ću svoj stav. Oni griješe, jer lopovu treba odsjeći samo prste, a ostatak ruke ostaje čitav.’ ‘Na temelju kog dokaza?’, upita Mutesim, pa on reče: ‘Zato što je Poslanik Božiji, blagoslov i mir neka je na nj i njegove, rekao da se sedžda čini sa sedam dijelova tijela: licem (čelom), s dva dlana, s dva koljena, s

⁹ Ziharom se naziva slučaj kada muž kaže ženi: „Tvoje tijelo mi je poput majčinog, sestrinog ili kćerkinog.“ Time mu žena postaje haram, i on je dužan dati posebnu iskupninu za zihar kako bi mu žena ponovo postala halal. Prije islama, u doba džahilijeta, zihar se smatrao svojevrsnim razvodom i njime je žena muškarcu zauvijek postajala haram, no islamom je to promijenjeno i muž je postao samo dužan dati iskupninu.

¹⁰ Zurkan je nadimak muhadisa Ebu Džafera, a njegov sin Amr ubraja se među Esmajjeve učitelje. (Medžlisi, ibid, sv. 5., str.5.)

¹¹ Ibn Ebu Davud je za memunove, Mutesimove i Mutevekilove vlasti bio bagdatski kadija (Medžlisi, ibid, str. 5.)

¹² Al-Ma'ida, 6.

¹³ Al-Ma'ida, 6.

dvije noge (dva nožna palca), pa ako se kradljivcu odsječe ruka do zgloba ili do lakta, onemogućit će ga se u obavljanju sedžde. Osim toga, Allah Svevišnji kaže: *Mjesta sa sedždu (mesadžid¹⁴) su Allaha radi, i ne molite se, pored Allaha, nikome!*¹⁵ A ono što je Allaha radi ne može se otsjecati.”

Ibn Ebu Davud dalje priča: “Mutesim prihvati odgovor Muhammeda ibn Alija i naredi da se kradljivcu otsječe prste (a mi se osramotismo pred prisutnima!), te ja (od stida i srama) poželjeh da umrem.”

Ličnost Imama Dževada, mir neka je na nj, s gledišta učenjaka

Kazivanja i rasprave Imama Dževada, njegova rješavanja krupnih fikhskih i naučnih pitanja, izazvala su čuđenja i divljenje islamskih učenjaka i analitičara, bilo da je riječ o šiijama ili sunitima, svi su uviđali Imamovu znanstvenu veličinu i svako ga je na svoj način hvalio.

Ibn Hudžr Hejtemi piše: “Memun ga je odabrao za svoga zeta budući da je, unatoč malodobnosti, po svojoj učenosti, obaviještenosti i blagosti, bio ispred svih učenjaka.”

Šblendži kaže: “Memunu bijaše veoma drag, jer unatoč svojoj mladosti, ispoljavao je visoke vrline, učenost i umnost, te je posve iznio dokaze svoje veličine.”¹⁶

Šiijski učenjaci Šejh Mufid i Fettal Nišaburi ovako govore o Imamu: “Memunu bijaše drag jer je Memun uviđao da je, uprkos mladosti, po svojoj učenosti, mudrosti i pameti stigao na razinu do koje nije dosegao nijedan od tadašnjih učenjaka.”¹⁷

Džahiz Osmani Mu'tezili¹⁸, inače jedan od oponenta Alijeve porodice, ubraja Imama Dževada među desetericu “taliba”, o kojima kaže: “Svaki od njih je po svojoj učenosti, skrušenosti, ibadetu, hrabrosti i čistoti bio poznat. Neki od njih bili su halife, a drugi nasljednici hilafeta, i njih deseterica su niz očeva i sinova. A oni su Husein ibn Ali ibn Muhammed ibn Ali ibn Musa ibn Džafer ibn Muhammed ibn Ali ibn Husein ibn Ali. Niko među Arapima i aždemom (nearapima) nema ovako plemenitu lozu.”¹⁹

Brak kao spletko

Govoreći o životopisu Imama Ride, mir neka je na nj, kazali smo da je Memun, suočen s nizom problema i teškom političkom situacijom, odlučio da se približi Poslanikovo obitelji, te je zato osmog Imama primorao da prihvati prijestoljonasljedništvo, čime bi sproveo u djelo nekoliko svojih nakana.

S druge strane, Abasidi su bili izrazito nezadovoljni ovakvim Memunovim ponašanjem, plašeći se da će hilafet tako s Abasida preći na Alijevu porodicu, te su prigovarali Memunu i smirili su se tek pošto je on otrovao Imama, čime je ponovo stekao njihovo povjerenje.

¹⁴ Mesadžid izvorno znači mjesto na kome se obavlja sedžda, te su tako mesadžidi džamije, kuće Božije i svako mjesto gdje se čini sedžda Allahu. No, mjestima sedžde smatraju se i dijelovi tijela kojima činimo sedždu, i upravo zato je u ovoj predaji izraz *mesadžid* protumačen kao sedam dijelova tijela koji učestvuju u sedždi. Također, u jednoj predaji od Imama sadika, mir neka je na nj, zabilježenoj u *Kafiju* i tefsiru Alija ibn Ibrahima Qomija, *mesadžid* je protumačeno kao sedam dijelova tijela s kojima se obavlja sedžda. Isto tumačenje daju i Sa'd ibn Džubejr, Zedždžadž i Fera'. Uostalom, da je u ovakvom tumačenju bilo išta sporno, zasigurno bi prisutni pravници na Mutesimovom skupu protestirali, no očito je da su i oni bili suglasni da *mesadžid*, makar u jednom svom značenju, podrazumijeva sedam dijelova tijela koji učestvuju u sedždi.

¹⁵ Al-Džinn, 18.

¹⁶ *Nurul-Absar*, Kairo, Mektebutul-mešhedul-huseyni, str. 161.

¹⁷ *Al-Iršad*, Qom, Mektebetu-basireti, str 319.; *Ridvetul-va'izin*, Bejrut, Muaseseyi 'ilmiye ve metbu'at, str. 261.

¹⁸ Džahiz je inače živio u Basri, važio je za veoma učenog čovjeka i autor je niza knjiga o različitim znanostima svoga doba. Bio je savremenik Imama Dževada, a potom i njegovog sina.

¹⁹ Murtedaul-'amili, Sayyed Džafer, *Negahi be zendegi-ye siyasi Imam Javad*, Qom, 1365., 2t3. 106.

Memun je trovanje Imama obavio u najstrožoj tajnosti, odnosno na sve načine je nastojao da narod ne sazna kako on stoji iza tog zločina. Kako bi prikrio svoje nedjelo, pretvarao se da je duboko ožalošćen. Uprkos svemu tome, Alijevoj porodici je naposljetku bilo sasvim jasno da Imamov ubica ne može biti niko drugi osim Memuna. To je izazvalo veliku ožalošćenost i srdžbu među narodom, što je predstavljalo opasnost za Memuna, pa on, plašeći se da se sve ne okonča loše po njega, pripremi novu spletku. Hinjeći blagonaklonost i prijateljstvo prema Imamu Dževadu, mir neka je na nj, odlučio je vjenčati svoju kćer za Imama, kako bi se time okoristio onako kako se okoristio prijestolonasljedništvom Imama Ride.

U skladu s tim planom, 204. h.g., dakle godinu dana nakon šehadeta Imama Ride, mir neka je na nj, doveo je Imama Dževada iz Medine u Bagdad, pa je prilikom skupa na kome je Imama raspravljao sa Jahjom ibn Aksemom (o čemu smo naprijed govorili), objavio da će svoju kćer Umme Fadl vjenčati za hazreti Dževada.

Memunovi motivi

Ovaj brak na kome je Memun toliko insistirao imao je posve političke motive, te je lahko zaključiti da je Memun na ovaj način mogao ostvariti nekoliko ciljeva:

1. Šaljući svoju kćer u Imamovu kuću, imao ga je pod stalnom i potpunom kontrolom i bio je obaviješten o svemu što on čini (Memunova kćer je, kako nam historijska vrela svjedoče, odlično obavljala ovu ulogu Memunovog doušnika i obavještajca).
2. Memun je krivo mislio da će preko ove veze dovesti Imama u povezanost sa njegovim razvratnim dvorom, te ga tako odvući u nemoral, bahatost i razvrat, čime bi na njegovu svetost pala mrlja i njegov ugled kao čistog imama među narodom bi bio narušen.
3. Ovakvom vezom odvratio bi članove Alijeve porodice od protesta i prigovora i sebe bi predstavio kao nekoga ko im je naklonjen.
4. Četvrti Memunov cilj bio je prevariti puk. Memun je znao reći: “Sklopio sam ovaj brak kako bi Ebu Džafer dobio dijete sa mojom kćerkom, pa bih ja postao djed djeteta koje je potomak Poslanika i Alija ibn Ebu Taliba.” Srećom, ni ova Memunova podvala nije uspjela, jer njegova kćer nikad nije rodila dijete. Imam Dževad, mir neka je na nj, svu djecu je dobio s drugom ženom.

Dakle, ovo su bili Memunovi motivi za ovaj brak. Ali, sada treba ustanoviti zašto je Imam Dževad, mir neka je na nj, prihvatio takav brak?

Budući da je Imam nesumnjivo poznao stvarne Memunove namjere i ciljeve, i da je znao da je upravo Memun krivac za veliki zločin ubistva njegovog oca Imama Ride, dalo bi se zaključiti da je Imamovo prihvatanje ovog braka rezultat pritisaka koje je Memun vršio.

Naime, taj brak išao je u prilog samo Memunu, nipošto i Imamu. Također, možemo pretpostaviti da je Imamova bliskost sa dvorom značila da Mutesim neće tek tako moći ubiti Imama, a predstavljala je i zaštitu šiijskim prvacima i Imamovim drugovima pred nasiljem halifinih ljudi. Dakle, to bi se u izvjesnom smislu moglo porediti sa onim slučajem kada je Ali ibn Jektin prihvatio da bude Harunov vezir, e kako bi svoj utjecaj na dvoru iskoristio u interesu šiizma.

Husein Mekari, jedan od drugova Imama Dževada, priča: “Posjetih u Bagdadu Imama Dževada, mir neka je na nj, i vidjeh kako ondje živi. Pomislih: ‘Sad kad živi ovako ugodno, nikad neće ni pomisliti da se vrati u svoj zavičaj, u Medinu.’ Imam je sjedio oborene glave, a onda diže glavu i, lica blijedog od tuge, reče: ‘O Huseine, ječmeni hljeb i gruba sol u haremu Poslanika Božijeg draži su mi nego ovo što vidiš!’”

Zato Imam i nije ostao u Bagdadu, nego se sa svojom ženom Umme Fadl vratio u Medinu, gdje je živio do 220. godine po Hidžri.

Komunikacijska mreža posredstvom zastupnika

I pored svih ograničenja, Imam Dževad, mir neka je na nj, uspio je preko svojih zastupnika i povjerenika očuvati veze sa šiijama. Imam je na cijelom području pod abasidskom vlašću odredio svoje povjerenike, i njihovim obimnim djelovanjem spriječeno je da dođe do rasula šiijjskih snaga. Imamovi povjerenici djelovali su u mnogim krajevima: Ahvazu, Hamadanu, Sistanu, Bustu²⁰, Reju, Basri, Vasitu, Bagdadu, te u tradicionalnim šiitskim središtima, dakle u Komu i Basri.

Imam je svojim pristalicama dozvolio da iznutra vrše utjecaj na vlast, odnosno da preuzmu odgovorne položaje u upravnom aparatu. Tako su Muhammed ibn Ismail ibn Bazi' i Ahmed ibn Hamza Komi imali visoke pozicije u državnoj vlasti. Nuh ibn Derradž neko je vrijeme bio kadija u Bagdadu, a potom u Kufi.

Bilo je još šiija na vlasti, pa je tako Husein ibn Abdullah Nišaburi bio upravitelj Busta i Sistana, a Hakim ibn Ulja Esedi bio je upravitelj u Bahreinu. Obojica su slali hums Imamu Dževadu, mir neka je na nj odnosno tajno su bili privrženi devetom Imamu.²¹

Govoreći o pitanju Imamove malodobnosti, vidjeli smo da Ali ibn Asbat priča kako je pri susretu sa Imamom pažljivo proučavao njegovo lice, želeći što vjernije opisati Imama njegovim sljedbenicima u Egiptu, što nam jasno govori da je Imam i ondje imao svoje sljedbenike i ljude koji su mu bili naklonjeni.

Tako čitamo: "Rast utjecaja šiizma u Egiptu desio se posredstvom doseljenja onamo nekih muhadisa iz Kufe, poput Muhammeda ibn Muhammeda ibn Eš'aba, Ahmeda ibn Sehla, Huseina ibn Alija Misrija i Ismaila ibn Muse Kazima, koji su svoje aktivnosti nastavili u toj zemlji."²²

Kulejni prenosi da je hazreti Dževad, na molbu jednog šiije iz Busta i Sistana, pisao upravitelju tog područja da ovog čovjeka ne opterećuje prevelikim porezima. Budući da je tamošnji upravitelj bio Imamov sljedbenik, ne samo da onom čovjeku nije u sklopu poreza naplatio dotadašnja dugovanja, već ga je oslobodio poreza sve vrijeme dok je bio na mjestu upravitelja ondje. Pored toga, naredio je da se tom čovjeku dodijeli penzija.

Znanstvena škola Imama Dževada, mir neka je na nj

Poznato nam je da su kulturne aktivnosti predstavljale važan aspekt u životima naših Imama. Svaki od ovih velikana bavio se u svome vremenu kulturnim radom i u okviru svoje škole odgajao je učenike posredstvom kojih se u društvu širilo znanje i nauka. Međutim, društveni i politički uvjeti su u doba svakog od njih bili drugačiji. Naprimjer, u doba Imama Bakira i Imama Sadika, mir neka je na njih, društveni uvjeti su bili povoljni (kako smo to opisali u njihovim životopisima), te zato vidimo da je učenika Imama Sadika bilo čak četiri hiljade. No, u vrijeme Imama Dževada, pa do vremena Imama Askerija, mir neka je na njih, usljed političkih pritisaka i stroge kontrole njihovog djelovanja od strane dvora, domen njihovih aktivnosti bio je veoma ograničen, pa je zato i broj učenika i prenositelja predaja koji su oni odgojili osjetno manji nego u vrijeme hazreti Sadika, mir neka je na nj. Ne treba nas stoga

²⁰ Ebul-Feda' (672-721. h.g.) piše: „Bust se nalazi na obalama rijeke Helmand. To je velik i bogat grad u Sedžestanu (Sistanu). Okolo ima mnoštvo palmika i vinograda. Od Busta do Gazne ima nekih četrnaest konaka.“ (*Taqvimul-beledan*, prijevod Abdul-Muhammed Ayeti, Bunyad-e farhangi Iran, Tehran 1349., str. 391.)

²¹ Dr. Husein, Džasim, *Tarikh-e siyasi gheybat-e Imam-e davazdehom*, perz. Prijevod dr. Sejjid Muhammed Taqi Ayetullahi, prvo izdanje, Amir Kabir, Tehran 1367., str 79.

²² Dr. Džasim Husein, ranije navedena knjiga, str. 78.

čuditi činjenica da je broj drugova hazreti Dževada, mir neka je na nj, i prenositelja njegovih predaja bio tek sto i deset ljudi, a oni su ukupno prenijeli nekih 250 njegovih hadisa. Naime, s jedne strane, Imam je bio pod stalnom političkom paskom i kontrolom, a, s druge strane, šehadet je okusio veoma mlad – učenjaci su saglasni da nije živio duže od dvadeset i pet godina.

Ipak, treba imati na umu i to da je i među tim malim brojem Imamovih učenika i drugova bilo izuzetnih i istaknutih ličnosti, kao što su Ali ibn Mehzijar Ahmed ibn Muhammed ibn Ebu Nasr Bezneti, Zekerija ibn Adem, Muhammed ibn Ismail ibn Bezi', Husein ibn Said Ahvazi, Ahmed ibn Muhammed ibn Halid Taraki, i svakog od njih ubraja se među istaknute ličnosti na naučnoj sceni i polju izučavanja fikha, a neki od njih ostavili su iza sebe i brojna pisana djela.

S druge strane, prenositelji predaja Imama Dževada, mir neka je na nj, nisu bili samo šiije, već su i sunitski muhadisi i učenjaci prenosili njegova učenja i islamske istine. Tako, naprimjer, Hatib Bagdadi prenosi od Imama hadise po svome senedu. Također, hafiz Abdulaziz ibn Ahdar Dženabezi i knjizi *Mualimul-'itretul-tahiret*, te autori poput Ebu Bekra Ahmeda ibn Sabita, Ebu Ishaka Sa'lebija i Muhammeda ibn Mendeta ibn Muhrebiza u svojim historijskim i knjigama tefsira prenose hadise od Imama Dževada.

Imamov, mir neka je na nj, šehadet

Memun je umro 218. h.g., a naslijedio ga je njegov brat Mutesim. On je 220. h.g. doveo Imama iz Medine u Bagdad, kako bi ga držao pod kontrolom. Tako je, kako smo ranije vidjeli, Imam učestvovao na onom skupu na kome se raspravljalo o odsjecanju ruke kradljivcu, gdje je posramio bagdaskog kadiju (Ibn Ebu Davuda) i ostale pravnike. Nekoliko dana kasnije, vođen zlobom i ljubomorom, Ibn Ebu Davud otišao je Mutesimu i rekao: “Želeći vam dobro, hoću da vam stavim do znanja da ono što se desilo prije nekoliko dana ne ide u prilog vašoj vlasti. Jer, vi ste u prisustvu učenjaka i uglednika dali prednost fetvi Ebu Džafera (Imama Dževada), čovjeka koga polovina muslimana smatra halifom, a vas drže uzurpatorom njegove vlasti. Vijest o tome proširila se među narodom i njegovim sljedbenicima postala je dokaz da pravo (hilafeta) pripada njemu.”

Mutesima, koji je svakako u sebi gajio neprijateljstvo prema Imamu, pogodiše te Ibn Ebu Davudove riječi, pa odluči ukloniti Imama. Naposljetku je i ostvario svoje prljave nakane, te je jedan od sekretara njegovih vezira otrovao Imama. U trenutku svog šehadeta Imam, mir neka je na nj, nije imao više od dvadeset i pet godina i nekoliko mjeseci.